

UNIE PRO ŘEKU MORAVU, z.s.

UNION FOR THE MORAVA RIVER

spolek se sídlem: Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky, hruba.voda@centrum.cz, www.uprm.cz

Vyřizuje:

Mgr. Michal Krejčí

Unie pro řeku Moravu, z.s.

Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky

V Hrubé Vodě dne 20. prosince 2021

Adresát:

Povodí Moravy, s.p.

Dr. Ing. Antonín Tůma

ředitel úseku správy povodí

Dřevařská 11

602 00 Brno

Věc: Vypořádání připomínek z vyjádření správce toku ke studii: „Zlepšení podmínek pro oživení Bečvy a jejích významných přítoků“

Vážený pane řediteli,

děkujeme Vám za zaslání vyjádření Povodí Moravy, s.p. (zn.: PM-43526/2021/5203/Pe; dále jen „stanovisko“) k zpracované studii „Zlepšení podmínek pro oživení Bečvy a jejích významných přítoků“ (dále jen „studie“). Vzhledem k obsaženosti a závažnosti podaných připomínek jsme se rozhodli na všechny body podrobně reagovat, a tak objasnit či zodpovědět nastolené otázky. Věříme, že naše vzájemná písemná korespondence bude výchozím krokem pro další komunikaci a jednání, jež bude možno vést i v prezenční podobě.

Studie byla Agenturou ochrany přírody a krajiny (AOPK) zadána Unii pro řeku Moravu (UPRM) na základě podepsané smlouvy počátkem února 2021 a termín pro dokončení byl stanoven 30. 6. 2021. Způsob projednání studie, byl v součinnosti se zadavatelem, na základě skutečností zjištěných během zpracování studie, zaměřen i na konkrétní případy (zejména se jedná o úsek Osecké Bečvy), jež bylo v daném čase nutno prioritně řešit (havarijní situace – ohrožení stožáru VVN). Tyto změny měly opodstatnění a přinesly rovněž významný výsledek, kterým je zajištění projektu přírodě blízké stabilizace výsepního břehu, jež bude realizován v zimě 2021 – 2022, a to při maximálním možném zohlednění požadavků ochrany přírody a krajiny. Celkově však vznikl deficit při projednávání koncepční stránky studie, který se projevil nejvíce v absenci závěrečného představení studie na otevřeném semináři. Zpracovatel si je plně vědom důležitosti a významu komunikace při vzniku, představení a

projednání studie. Některá setkání již proběhla, další jednání byla odsunuta z důvodu priority projednání s podnikem Povodí Moravy, s.p., který byl zpracovatelem studie přednostně osloven v září t.r. s pozvánkou na prezentaci zpracované studie, na níž měl být vzniklý materiál podrobně představen, předán a dohodnut další postup jeho projednání. Na základě přání Povodí Moravy, s.p. (viz sdělení Ing. Tomáše Bělašky, investičního ředitele z 21. 9. 2021) však byl přijat jiný postup, a to předání studie s podáním žádosti o písemné vyjádření správce toku (k čemuž došlo dne 24. 9. 2021). Teprve následně mělo proběhnout vlastní jednání mezi zpracovatelem, zadavatelem a správcem toku. Stanovisko Povodí Moravy, s.p. obdržel zpracovatel studie dne 12. 11. 2021 (pozn.: v průběhu své nemoci s Covidem-19). Z výše uvedených důvodů, tj. především věcná potřeba projednání studie se správcem toku, byla odsunuta další setkání a zejména opakovaně připravený otevřený seminář, který byl zajištěn nejprve na 15. 11. a následně na 6. 12. 2021. Uskutečnění semináře je nyní připravováno na začátek února 2022, tak aby během ledna mohla být vedena potřebná jednání.

Závěrem tohoto vysvětlení je vhodné připomenout, že zpracovaná studie je souhrnným materiálem sloužícím, jak pro přípravu krátkodobě realizovatelných opatření na zlepšení oživení řeky Bečvy (a jak je uvedeno výše, tak první z takových opatření jsou již těsně před realizací), tak i pro přípravu dlouhodobějších opatření, včetně návrhu možné koncepce pro ekologickou obnovu řeky Bečvy. Jedná se tedy o podklad, o jehož návrzích a doporučeních je třeba jednat, a to nejen v průběhu jeho zpracování, ale i po jeho dokončení, neboť k tomuto účelu byl pořízen. A naopak je třeba říct, že studie není tzv. „studii proveditelnosti“, která dané záměry projednává v mnohem větší míře i detailu a dle výsledků pak své návrhy upravuje tak, aby již sloužily pro přímé zadání dalších projekčních stupňů. Rozhodně pak nejde o závazný dokument, který by něco rozhodoval a stanovoval. To uvádíme na srozuměnou, neboť řada připomínek, požadavků či i vyslovených obav, se vztahuje k uvedeným typům dokumentů, přičemž studie jim ze své podstaty nemůže dostát.

Částečně kompilační charakter studie je uveden v její metodice (str. 2), návaznost na předchozí práce je logická. Studii je ve stanovisku obecně vytýkáno, že „uvádí zásadní kategorická tvrzení, která ovšem postrádají odbornou oporu či zdůvodnění“, předmětná výtka se ovšem již neprojevuje u jednotlivých bodů, které by ji blíže dokládaly. Naopak celá řada konkrétních připomínek, vydaných nesouhlasů, interpretačních posunů a z nich odvozených tvrzení, která jsou obsažena v zaslaném stanovisku, se při vypořádání jednotlivých bodů vyjevuje jako mylných, nesprávných či dokonce zcela chybných. Ostatně ani sám název studie nebyl ve stanovisku dobře přepsán, ale došlo k jeho pozměnění. Způsob podání daných bodů snad vyplývá z nepozornosti či z povrchního seznámení se s připomínkovaným materiálem, čemuž mohlo předejít autorské představení studie, jež bylo Povodí Moravy, s.p. nabízeno. Přitom je zřejmé, že na přípravě stanoviska se musel podílet tým pracovníků a jedná se o kolektivní dílo různě dotčených složek podniku Povodí Moravy, s.p.

Vypořádání připomínek ke studii:

1) Návrhy na vyhlášení maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ) jsou vesměs situovány do úseků, v kterých došlo k povodňové renaturaci koryta (povodeň 07/1997) a následnému zrušení dlouhodobého hmotného majetku úpravy toku, který byl zničen uvedenou živelnou pohromou. Jedná se tak o úseky Bečvy s přirozeným korytem vodního toku, které může měnit svůj směr, podélný sklon a příčný profil (viz § 44 odst. 2 zákona o vodách). Výkon správce vodního toku je zde tak již odlišný od činností a správy u upraveného koryta

Bečvy, které je vodním dílem. Změny koryta přirozeného toku řeší § 45 zákona o vodách, obecně je již na vlastních pozemků a staveb v okolí takového toku, jak si ochranu svého majetku zajistí. Vyhlášení MZCHÚ na zpřírodněných úsecích Bečvy může pomoci s kompenzací škod vlastníkům (či předejití škody předchozím výkupem), kterým zpřírodněný tok zabral majetek, a to cestou ochrany přírody (AOPK ČR). Nyní je právo na odškodnění dáno jen cestou zákona o vodách (§ 45) a v praktických případech jde za správci toků.

2) Studie zde principiálně přebírá řešení z práce: „Bečva - přírodě blízká protipovodňová opatření a obnova přirozené hydromorfologie toku a nivy v úseku ř. km 42,0 (Teplice nad Bečvou) až ř. km 57,0 (Lhotka nad Bečvou)“ (zpracovatel Sdružení Pöyry-Fontes, 05/2013), jejímž zadavatelem je Povodí Moravy, s.p. Uvedená studie proveditelnosti zde v úseku Bečvy, jež se nachází uvnitř (průtočného) poldru Teplice (dřívější označení VD Skalička), který v tomto případě počítá s nižší zásobní hladinou (256 m n.m.), přináší řešení stavebně technické revitalizace. Principiálně se jedná o vytvoření širokého šterkového řečiště s následným vnitřním vývojem koryta (překládání kynety či ramen toku, tvorba náplavů), jež je směrem vně pevně vymezeno břehovým opevněním, jakož i odsazeným spícím opevněním, jež zabezpečuje hráz poldru. Na stejném principu je pojat i návrh studie, s tím rozdílem že VD Skalička je představována bočním poldrem a Bečva k revitalizaci využívá koridor mezi jeho hrází (na levé straně) a železniční tratí či šterkopískovými jezery (na pravé straně). Ostatně i TES pro boční variantu vodního díla Skalička (Aquatis, 2017) jednoznačně definuje nutnou úpravu koryta Bečvy podél nádrže: „Poříční pás Bečvy mezi hrází poldru a železniční tratí či šterkopískovými jezery pak lze spravovat v přirozené podobě říčního koryta a navazujících lužních ekosystémů.“ Tuto úpravu považujeme za účelnou.

- a) Část studie vztahující se k Vodnímu dílu („VD“) Skalička přináší především přehled aktuálně posuzovaných šesti variant tohoto významného díla, a to s jejich stručným popisem, který je převzat z citovaného podkladu. Doprovodného textu, včetně výčtu autorských poznámek, je tak minimum. VD Skalička je ve studii věnováno pět stran (z celkových 140 stránek).
- b) Cílem studie je přinést návrhy a doporučení na zlepšení oživení řeky Bečvy (v celé délce jejího toku), těžko tak práce mohla vynechat 10 % svého zájmového úseku, jež je územně dotčen VD Skalička.
- c) V případě bočního poldru se mezi jeho hrází a dalšími územně-stavebními limity (železniční trať, šterkopísková jezera) nachází volný koridor o proměnlivé šířce 150 až 500 m, který lze pro stavebně technickou revitalizaci toku Bečvy s úspěchem využít. Nejedná se zde o zcela volnou dynamiku vývoje toku, ale o umožnění vnitřních změn v rámci stabilizovaného širokého šterkového řečiště. Princip tohoto řešení je známý a využila jej i studie proveditelnosti zadaná Povodím Moravy, s.p v r. 2013 (viz výše).
- d) Stručný výčet požadavků na VD Skalička vychází z materiálů Ministerstva životního prostředí, což je v textu přímo uvedeno.
- e) Cílem studie není řešení problematiky protipovodňové ochrany Pobečví, ale zabývá se možnostmi oživení řeky Bečvy po jejím vytrávení, tj. obecně zvýšením její ekologické stability. Přitom ve studii podané návrhy a doporučení na revitalizaci toku Bečvy nejsou v principu v rozporu s oficiální koncepcí protipovodňové ochrany a ve stanovisku uváděnými materiály.
- f) Předmětný text je doslovně převzat z odkazovaného podkladu, jedná se o stručný popis nulové varianty (bez jakékoliv autorského hodnocení). Cílem studie není řešení PPO Pobečví, a proto není tato problematika více rozepisována.

- g) Opět se jedná o převzatý text u stručného popisu dané varianty, přičemž do studie vybraná pasáž vlastně vyvrací obavu stanoviska uvedenou u předchozího bodu, že „popis (nulové varianty) evokuje závěr, že i při nerealizaci VD Skalička bude míra ochrany obdobná“. Neboť ve studii je tato informace obsažena: „... po katastrofální povodni na Bečvě v r. 1997, bylo sice zřejmé, že předchozí koncepce velké údolní nádrže je v nových společenských podmínkách nereálná, ale současně také, že cílového stavu ochrany před povodněmi nelze docílit pouze lokálními ochrannými opatřeními“ (tedy nulovou variantou).
- h) Studie neřeší problematiku protipovodňové ochrany Pobečví, přičemž poznámky, na které je ve stanovisku podrobně reagováno, jsou z hlediska jejího účelu okrajovou částí. Zmínka o tom, že protipovodňová ochrana je hlavní funkcí VD Skalička, a to zejména pro město Přerov (jedná se o největší sídlo na Bečvě) je pouhým uvedením daného faktu.
- i) Předmětná poznámka je uvedena v analytické části studie, jež má zachytit celkový přehled řešené problematiky na zlepšení podmínek pro oživení řeky Bečvy, včetně přesahů do souvisejících oblastí. V návrhové části studie je již studie zaměřena cíleně na návrhy a doporučení pro obnovu dobrého ekologického stavu na řece Bečvě, tedy možností její revitalizace a ochrany.
- j) Jak je uvedeno ve studii, tak poznámky k minimálním průtokům jsou psány z pohledu ekologického, kterým se studie zabývá zejména. Říční ekosystém Bečvy, je-li v „přirozeném“ stavu (tj. neovlivněn velkou vodní nádrží), je uzpůsoben přirozené dynamice průtoků. Umělé vypouštění vody z nádrže s odlišnou teplotou, obsahem kyslíku apod. (např. během špičkování MVE, předpouštění při riziku povodně nebo při tzv. nadlepšováním průtoků apod.) spojené s nepřirozeným kolísáním průtoků v Bečvě nebo s celkovou nivelizací dynamiky průtoků (vypouštění bude následované dopouštěním VD apod.) výrazně negativně ovlivní životní podmínky v toku. Nelze tedy tvrdit a už vůbec ne paušálně, že tzv. nadlepšování průtoků má příznivý vliv na vodní a na vodu vázaná společenstva. V praxi jsou známy i opačné případy vlivu výrazně (ba i nevratně) negativního na říční ekosystémy (viz katastrofální následky VD Morávka a jezu ve Vyšních Lhotách na Skalickou Morávku, vliv VD Šance na zahlubování koryta Ostravice, jeho morfologickou degradaci a s tím spojený úbytek ryb i dalších organismů v Ostravici v cca 9 km úseku pod profilem hráze, negativní dopad VN Lipno na rozmnožování reofilních druhů ryb v délce cca 40 km atd.).
- k) VD Skalička, varianta boční víceúčelová, předpokládá tzv. nadlepšování průtoků v Bečvě v době sucha (tj. pravděpodobně zejména v létě a na podzim), předpouštění při riziku povodní, a také reálný provoz MVE, lze tedy předpokládat kolísání hladiny, což bude v daných morfologických poměrech znamenat změnu břehové čáry. Poznámka na okraj: 1) To, že jsou silné deště v beskydských horských povodích neznamená, že musí pršet u Skaličky, takže rekreační aktivita nemusí být „omezena přirozeně“ deštěm. 2) Komáři v obnažených mokřích pásech během vypouštění přehrady nemohou být predováni rybami v nádrži, jelikož ryby zůstanou ve vodě.
- l) Domníváme se, že lze oprávněně předpokládat, že energetické využití bude podobně jako u jiných VD nezanedbatelně ovlivňovat průtoky, kvalitu vody a tedy i životní podmínky v řece pod VD. Bez znalosti konkrétních technických parametrů VD i MVE však nelze změny blíže specifikovat.
- m) Tvrzení ve stanovisku neodpovídá skutečnosti. Dosavadním výsledkem hydrogeologického průzkumu bylo zjištění nových oblastí výchozů a těsně podpovrchových výskytů krasových vápenců v území plánované zátopy. V linii plánované hráze nádrže jsou silně zkrasovělé vápence, geologické podloží tedy není pro hráz (všude)

vhodné. Celý projektový návrh musí být přepracován a hráz posunuta proti směru toku řeky. Navíc, břeh navržené přehrady je situován do čela flyšového příkrovu, na kterém je již nyní sesuvná oblast. Oscilací hladiny vody může dojít k aktivaci a vzniku nových rozsáhlých sesuvů. Vazby kvarterní zvodně a termálních vod nebyly průzkumem dostatečně prověřeny, je ale zřejmé, že mezi oběma existuje možnost vzájemného ovlivnění. Navržený systém přehradní hráze (obvodové drenáže x volný průsak) mohou mít negativní vliv na hladiny vody ve studních nebo naopak zatopení sklepů (viz TZ z konference „Skalička – konference k MKA“ ze 6. 12. 2021).

- n) Předmětná poznámka pouze stručně reaguje/porovnává alternativy VD Skalička se stálou zásobní hladinou a suchou přehradou/bočním poldrem. Varianty s vodní nádrží se bezpochyby dotknou odtokových poměrů i povodňového režimu více, než varianty suché přehrady/poldru, která/ý se bude plnit jen zcela výjimečně (za účelem transformace neškodného odtoku).
- o) Jak bylo uvedeno výše (viz bod 2a), tak studie je zaměřena na problematiku podpory znovuoživení řeky Bečvy. VD Skalička je ve studii řešeno okrajově., v textové části pak jsou jednotlivé problematiky komentovány velmi stručně formou poznámek v odrážkách (viz také podnadpis na str. 57 „Poznámky k VD Skalička“), které sumarizují problémy, které je nutné brát v úvahu při posuzování záměru výstavby velkého VD. Navíc, v době odevzdání studie ještě nebyly známy konečné, a dokonce ani dílčí výsledky multikriteriální analýzy k VD Skalička. Zadavateli studie nebyly poskytnuty ani informace k dílčím výsledkům z hodnocení kritéria životní prostředí, o které v průběhu zpracování (např. již v červenci 2020) žádal (informace od AOPK). Výstupy studie tedy nemohly využít, posuzovat ani suplovat výsledky MKA, avšak studie si zároveň nemohla dovolit problematiku možných dopadů VD Skalička zcela vynechat. Na okraj dále připomínáme, že výsledky MKA jsou podle aktuálních informací (prosinec 2021) dosud předmětem závažných diskusí na úrovni ministerstev, ve kterých jsou oprávněně zpochybňovány.
- p) Stručná poznámka, že nulová varianta zůstává nejvíce přírodním řešením, které však nerezignuje na adekvátní PPO sídel v Pobečví“ je logicky bezesporná, byť vykračuje za oficiálně vymezené linie vybraných studií a koncepcí. Ostatně proces posuzování a povolování VD Skalička není zdaleka u konce a všechny dané varianty víceméně představují významný zásah do území, včetně mnoha negativních vlivů a střetů s vícero veřejnými zájmy.

3) Podání návrhu na zajištění migrační prostupnosti pro ryby bylo jedním z úkolů studie, která jej zpracovala pro jezy a stupně, jež představují migrační bariéru, a to v možných variantách. Vyhodnocení reálné proveditelnosti předložených variant, jejich projednání v komisi pro rybí přechody a další specifická projednání této problematiky jdou již nad rámec studie. Zdrsněné skluzy postavené na celou šířku koryta jsou na Bečvě velmi časté (20 objektů) a zároveň představují druhé preferované řešení uvedené v rámci platné Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR (MŽP 2009, aktualizace 2020), pozn.: neoptimálnější variantou je úplné odstranění příčného objektu, pokud již neplní svojí funkci a méně preferovanou variantou je realizace vlastního rybího přechodu (často průtokové, prostorové či vlastnické omezení). Balvanité skluzy či dnové peřeje zajišťují oproti rybímu přechodu více funkcí, než pouze umožnění migrace vodním živočichům, jedná se např. o částečné zachování splaveninového režimu či zlepšení procesu samočištění vody ve vodním toku. Obecně lze předpokládat, že balvanité skluzy realizované v parametrech odpovídající Standardu AOPK ČR migrační bariéru pro ryby nepředstavují. Navíc lze nově navržené skluzy projektovat se sníženou kynetou, v níž lze převádět minimální průtoky, a tím zachovat pohybovou aktivitu ryb a dalších vodních

živočichů v rámci profilu po převážnou část roku. Při zvyšujících se průtocích bude postupně využívána celá plocha zdrsněného skluzu, jež je tvořena přírodními prvky, zejména balvany. Navržené migrační objekty většinou vychází z již zpracovaných materiálů a předpokládáme, že správce toku se k nim vyjadřoval. Tyto návrhy jsou evidovány v databázi DAMIPR.CZ.

4) Konkrétní řešení podrobných specifik jednotlivých vodních děl (viz manipulace a platná povolení k nakládání s vodami, atd.) je úkolem studií a projektů zaměřených na dané lokality a překračuje koncepční rámec studie v této problematice, avšak ani v předložené studii není zcela opomenuto. V řadě případů přebíráme již prověřená řešení (DAMIPR.CZ).

5) Uvedení dvou stěžejních zdrojů, kterými jsou podrobné studie proveditelnosti, je obsaženo v úvodu studie. Jedná se o práce:

„Živá Bečva; Koncepce ekologické správy a údržby toku, jeho revitalizace a samovolné renaturalizace řeky Bečvy v ř. km 0 – 42“, zpracovatel ŠINDLAR s.r.o., 2013.

„Bečva - přírodě blízká protipovodňová opatření a obnova přirozené hydromorfologie toku a nivy v úseku ř. km 42,0 (Teplice nad Bečvou) až ř. km 57,0 (Lhotka nad Bečvou)“, zpracovatel Sdružení Pöyry-Fontes, 05/2013.

Jelikož studie měla přinést rozvržení dlouhodobé přírodě blízké správy a údržby toku, včetně stanovení možných způsobů a cest k dosažení dobrého ekologického stavu řeky Bečvy, tak využila přístup (např. vymezení územních zón přírodě blízké koncepce, diferenciovaná správa toku) prvně zmíněné studie proveditelnosti a převedla jej na celý tok Bečvy, a to včetně doposud neřešených částí. Ze zájmového území druhé studie proveditelnosti jsou některé revitalizační stavby PBPPPO realizovány, u dalších je využit princip jejich návrhu (viz úsek Bečvy podél bočního poldru) či jsou ve studii zmíněny jako alternativní možnosti (úsek č. 18 a 24). Studie je chápána jako „podklad k zahájení diskuze se všemi zainteresovanými stranami“ (str. 2).

6) Studie uvádí konkrétní příklad použití břehových výhonů (realizace r. 2012), a to z lokality Slavič (úsek č. 15 – Bečva u Familie) na toku Bečvy. Právě břehové výhony a proudové rozražeče ve středu koryta (viz výkres č. 9) jsou dle studie hlavními renaturačními prvky při přírodě blízké revitalizaci toku, která využívá obnovných vlastností řeky na samovolné zpřírodnění. Pomocí výhonů a rozražečů jsou fluvialní procesy podporovány a do určité míry usměrňovány ve svém působení. Společně s ponecháním (či zesílením) břehového opevnění ve vybraných úsecích či po jedné straně koryta tak lze ovlivnit další vývoj toku. Aktuálně je k realizaci připraven projekt ochrany stožáru VVN v úseku Osecké Bečvy, jehož zadání vychází ze zpracované studie a rovněž využívá objektu břehového výhonu a proudového rozražeče. Výhony a rozražeče jsou tedy na Bečvě využívány a jejich uplatnění by mělo nabýt širšího zastoupení (zhruba u 38 % toku). Naopak na řece Moravě v CHKO Litovelské Pomoraví břehové výhony a středové rozražeče použity nebyly, je zde využíváno méně výrazných objektů typu centrálních či bočních lavic (viz výkres č. 10), které v případě Bečvy nebudou mít potřebný dopad na vývoj toku a mohou sloužit k dílčímu zpřírodnění i v upraveném korytu. Z tohoto důvodu jsou zde prezentovány ve výkresové části (s ilustračními fotografiemi z Moravy v CHKO LP). Na tomto místě bychom rádi vyzdvihli zkušenosti správce toku. Na nesčetných jednáních jsme ujišťováni, že „technicky je řešitelné vše“. Věříme tedy, že i navrhované objekty lze i za pomoci správce toku správně projektovat a uspokojivě postavit.

7) Ponechávání samovolně zachycovaného (např. ve šterkových náplavech) a tedy stabilizovaného říčního dřeva je u některých dílčích úseků zahrnuto mezi možná opatření

základní přírodě blízké údržby toku. Konkrétní rozhodnutí o aplikaci prvků přírodě blízké údržby vždy podléhá aktuálnímu vodohospodářskému posouzení dané části upraveného toku. V případě přirozeného koryta vodního toku, což jsou převážně úseky Bečvy navržené k ochraně formou maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ), je rovněž zapotřebí provést konkrétní vodohospodářské vyhodnocení a rozhodnout o možnosti říční dřeviny v toku ponechat či nikoliv, přitom je třeba zohlednit i ekologické aspekty území. Plavená dřevní hmota představuje vážné riziko při jejím průchodu pod stavbami mostů, lávek a zejména jezových objektů. Přitom je zřejmé, že k pádu stromů z břehových či doprovodných porostů, jakož i lesních porostů, během povodňových stavů vždy docházelo a docházet bude. Z tohoto důvodu studie navrhuje v úseku č. 18) lapač plavené dřevní hmoty, který by sloužil k zachytávání splávi, které by bylo po opadnutí zvýšených průtoků z koryta odstraňováno. Lokalizace tohoto objektu je v daném místě více než příznivá, neboť leží pod zpřírodněnými úseky Bečvy, které navíc protékají oblastmi s lužními lesy (tj. zdroj dřevního materiálu) a zároveň se nacházejí nad městem Hranice s významným jezovým objektem. Obdobně by měl být vyhledán i vhodný profil na Přerově, i když pod Hranicemi již Bečva neprotéká lesními porosty, a tak přísun potenciačního říčního dřeva je zde menší.

8) Umístění havarijních profilů (s možností ukotvení norné stěny, přístupu/příjezdu toku s pevným profilem koryta, apod.) nebylo v zadání studie. Zřejmě by bylo možné využít profilu lapačů plavené dřevní hmoty i k tomuto účelu, neboť mají zajištěné výše uvedené parametry.

9) Studie si je plně vědoma, jakou krajinou řeka Bečva protéká a jak intenzivně je tato oblast využívána a zatížena různými územními a stavebními limity. Proto také tuto věc cíleně řeší: koncepčně navrhuje aplikaci územních zón přírodě blízké koncepce ve čtyřech kategoriích (+ VD Skalička), včetně grafického vymezení (výkresy č. 6), dále u všech 26 dílčích úseků upozorňuje na existenci územních limitů, jež konkrétně vyjmenovává a graficky tuto problematiku pojímá (výkresy č. 4), tudíž výtka uvedená ve stanovisku je neoprávněná. Předmětný bod by snad mohl mířit na to, že v kulturní krajině nelze mít přírodě blízkých řek a je zde nutno zachovat technické regulace toku, neboť na přirozené toky zde (v převažujícím zastoupení) není místo. Není tomu tak, což dosvědčuje bohatá praxe v oblasti revitalizací vodních toků v celé řadě průmyslově a zemědělsky vyspělých zemí s hustou sídelní strukturou (např. Bavorsko, Francie). Tedy země s podmínkami plně srovnatelnými s našimi. Konečně i zachování povodňovými renaturacemi zpřírodněných úseků Bečvy tuto skutečnost dokládá a v neposlední řadě ji stvrzuje i realizace revitalizační úpravy PBPPPO na řece Bečvě u Černotína a Skaličky, kde je Povodí Moravy, s.p. příkladným investorem. K projednání se všemi stakeholdery v Pobečví představuje studie potřebný podklad (nikoliv závazný dokument), na jehož základě bude vedena debata a řada jednání, připravovány další materiály, postupně vše projednáváno a v případě shody v dílčích záměrech realizováno (krátkodobá opatření) či koncepčně zakotveno v příslušných plánech a dokumentacích (koncepční a dlouhodobá opatření).

10) Použitá klasifikace antropogenní transformace (odpřírodnění) koryta byla formulována docentem Máčkou (publikováno v r. 2005), což je geograf zabývající se studiem fluvialních systémů na Masarykově univerzitě. Její stanovení je poměrně jednoduché, takže na rozdíl od jiných vědeckých metodik skýtá možnost praktického využití i v praxi správců vodních toků. Definice použitých odborných pojmů je součástí této metody, tudíž je snadno uchopitelná a její vztah k pojmům vodního zákona je v daném případě irelevantní. Podstatná je skutečnost, že dané stupně antropogenní transformace vodních koryt jednoznačně odráží míru odpřírodnění vodních toků a tedy jejich ekologický stav.

11) O ekologicky orientované správě vodních toků se mluví desítky let, popsána je na např. v metodice AOPK (Just, 2016), pojem „diferenciovaná správa toku“ z tohoto přístupu vychází a rozlišuje tak říční úseky dle požadavků a funkcí na ně společností v současnosti kladených. Jedná se tedy o odborný termín, který (jako celá řada dalších) není v legislativě používán.

12) Dané termíny, jako „revitalizace vodních toků“ či „renaturace vodních toků“ jsou v odborné literatuře vodohospodářských revitalizací pevně zakotveny, jako každý odborný pojem mají různé výklady a definice, a proto studie přejímá a upřesňuje použití těchto výrazů (např. „stavebně technická revitalizace toku“) pro své účely, jež mají ovšem i obecně použitelnou platnost.

13) Jelikož je třeba tyto termíny (viz bod 12) navázat i na vodní zákon, v tom se stanoviskem souhlasíme, tak studie v tab. č. 5 přináší ke každému pracovnímu úseku, jak formu doporučeného opatření (revitalizační úprava, renaturace řeky), tak uvádí charakter toku dle vodohospodářských kategorií – „upravený tok“ (tedy vodní dílo) či „přirozené koryto“ (dle § 44 odst. 2 vodního zákona).

14) Studie si je dané problematiky vědoma, proto se jí věnuje a vysloveně uvádí v jaké kategorii (upravený tok, přirozené koryto) se předmětný úsek nachází v současnosti a v jaké v navrhovaném stavu, což musí být právně ošetřeno (a fyzicky dosaženo). Na zničení vodního díla (upraveného toku) živelnou pohromou pochopitelně nelze cíleně spoléhat (a nemělo by k němu docházet), a tak rozhodnutí (sdělení) vodoprávního úřadu o zrušení dlouhodobého hmotného majetku (DHM) upraveného toku je výjimečným aktem. Úřední proces k formálnímu rušení úprav vodních toků, při jejich fyzickém zachování, je administrativně náročná a prakticky neproveditelná procedura. Standardní, i když v celé řadě případů velmi náročnou cestou, je vyřízení potřebných povolení na vybudování nového vodního díla v podobě revitalizační úpravy toku (viz např. akce PB PPO u Černotína s Skaličky), kdy další vývoj toku je definován projektem (počítajícím např. s vnitřním vývojem koryta či jeho omezeným bočním posunem v předem připraveném území). Již v těchto případech se nabízí využití institutu „provedení opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností“ tak jak jej zná § 44 odst. 2, tudíž provedením takovéto stavby právně vznikne přirozené koryto vodního toku. Ještě více využitelným postupem při aplikaci uvedeného institutu je vyřízení povolení na dílčí vodní stavby (např. typu výhonů a rozražečů), kterými nedochází k (nové) soustavné úpravě koryta, ale jimiž je fyzicky působeno na úpravu stávající. Legálně je přitom právní změna v převedení upraveného koryta mezi přirozená koryta dána zanesením sousloví z § 44 odst. 2 na „provedení opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností“ do daných povolení. Z praxe jsou takové postupy známy (z povodí Labe) a je v zájmu správců vodních toků, aby ve spolupráci s vodoprávními úřady definovali široce použitelné standardní právní cesty. Případně přispěli při žádoucích změnách legislativy.

15) Nic podobného studie nenavrhuje (tj. ponechání upraveného koryta samovolnému vývoji), a to jak z důvodů vodoprávních (viz bod 14), tak v případě Bečvy i technických (např. předcházení závažným škodám na majetku). Studie vždy rozlišuje tři možné cesty pro dílčí či úplné zpřirodnění toku Bečvy: stavebně technickou revitalizaci, kdy je cílového zpřirodnění dosaženo provedením stavby (a konečný stav může být řekou samovolně měněn v rámci připraveného koryta a vymezeného pobřežního pásu); dále přírodě blízkou revitalizací, kdy jsou nastartovány samovolné procesy, jež jsou stavbami výhonů a rozražečů prostorově usměrňovány a dále ovlivňovány odstraněním či naopak zesílením opevnění u vybraných úseků břehů, cílového stavu je tedy dosahováno působením přirozených procesů, avšak ty

jsou do jisté míry aktivně „řízeny“; konečně pak základní přírodě blízkou údržbou toku, jež by sice teoreticky (a tedy v geologickém časovém měřítku) též samovolným vývojem vedla ke zpřírodnění toku, avšak s celou řadou doprovodných rizik, havárií a katastrof. Proto je z širokého rejstříku možných opatření a nečinností doporučováno jen vybrané spektrum, jehož smyslem není poškození či zánik upraveného toku, ale jeho dílčí doplnění o přírodě blízké prvky. Tyto opatření/činnosti mohou být využívány do doby, kdy bude provedena buď stavebně technická (tj. revitalizace) nebo přírodě blízká (tj. renaturace) revitalizace toku. Přitom je vždy nutné individuálně posoudit přínos a přípustnost aplikace daného prvku či opatření, což studie uvádí: „Proto v řadě případů (pracovních úseků) lze uplatnit pouze některé prvky či zásady ekologické správy a údržby toku a tudíž výsledný stav nedosáhne požadovaného zpřírodnění řeky“ (str. 56).

16) Reakce na připomínky týkající se dílčí kapitoly v analytické části studie „Odtokové poměry Bečvy“:

- a) Vyhodnocení změn odtokových poměrů je v rámci kapitoly popsáno (včetně dat v tab. na str. 8), uvedené informace jsou podloženy. Pracuje se pouze se změnou N-letých průtoků stanovených ČHMÚ, a to ve dvou stanicích na Bečvě.
- b) Děkujeme za upozornění, informace jsou nám známy.
- c) Poznámka reaguje na dílčí kap. 4.1., která analyticky popisuje dva možné scénáře vývoje povodňových rozlivů ve vazbě na zahlubování/vymělčování koryta. Návrhová část studie se přidržuje stávajícího stavu zahloubeného koryta a jejím primárním cílem je pozastavit účinky stále probíhající dnové eroze. Návrh na zpřírodnění Bečvy tedy odpovídá více scénáři č. 1; ryze teoretické překlopení situace do scénáře č. 2 pak z časového hlediska přesahuje i dlouhodobý výhled studie. Nicméně oba scénáře lze hydrotechnicky prověřit a doložit v navazujících podkladech či studiích.
- d) Z kontextu dané kapitoly vyplývá, že připomínkováná formulace „K dalšímu zkracování postupových dob dochází na Moravě vylučováním dalších inundačních prostorů nedávnými realizacemi a připravovanými stavbami protipovodňové ochrany měst a obcí.“ se ani tak netýká v současnosti připravovaných a prováděných realizací staveb PPO, nýbrž úprav toků a odtokových poměrů z 20. století. Uznáváme, že daná věta, zvláště pak bez uvedení kontextu, působí zavádějícím způsobem.
- e) Posouzení navržených opatření na numerickém modelu hydrotechnickým výpočtem je potřebné, lze jej provést v rámci rozpracování navazujících podkladů a studií. Z hlediska této studie již jde o činnosti nad rámec jejího zadání a možností.
- f) Navracení štěrků do koryta Bečvy (viz kap. 8.4.5.) se týká pouze štěrků, které jsou v rámci různě prováděné údržby či uskutečnění vodních staveb z koryta řeky odstraňovány. Netýká se tedy dalšího přidávání štěrků do toku, které by též bylo jistě potřebné. K vytipování lokalit pro navracení štěrků byly zvoleny takové úseky, u kterých je oprávněný předpoklad, že jejich průtočná kapacita (daná např. několika násobným rozšířením koryta zpřírodněného toku) daný management bez potíží zvládne. Nicméně i zde může být prokázání vlivů na odtokové poměry numerickým modelem zpracováno v dalších podkladech k tomuto typu managementu.

17) Přehledná situace s očíslováním jednotlivých úseků dle textové části (tj. 26 pracovních úseků) v grafických výstupech pochopitelně existuje. Jedná se o výkres č. 5, který graficky doprovází tab. č. 5 a všechny popsání pracovní úseky diferenciované správy toku.

Vypořádání připomínek k dílčím úsekům a navrženým variantám jejich revitalizace:

Úsek č. 1) Bečva nad ústím do Moravy po silniční most Tovačov-Troubky

- Studie existenci protipovodňových ochranných hrází u upraveného toku Bečvy uvádí. Posouzení vlivu zrušení ochranných hrází na odtokové poměry je úkolem projektové dokumentace, ať již stavebně technické revitalizace toku či přírodě blízké revitalizace toku, kterou zde studie doporučuje. Rozšíření koryta Bečvy je uvažováno pouze jednostranné, a to pravobřežním směrem, kdežto u levého břehu je zdůrazněna nutnost jeho stabilizace a trvalá ochrana protipovodňové hráze.
- Ve studii popsané revitalizace toku Bečvy nejsou v rozporu se zajištěním protipovodňové ochrany sídel, staveb technické infrastruktury (např. mostů, silnic), těžebních prostorů, apod., avšak plochy zemědělské půdy (na soutoku Moravy a Bečvy) již nemají být „chráněny“ před zaplavením.

Úsek č. 2) Bečva – od silničního mostu Tovačov-Troubky po jez Troubky

- Studie v daném úseku doporučuje ponechání upraveného toku (stávající stav) se zohledněním prvků přírodě blízké údržby říčního koryta, jako je ponechávání části vytvářených štěrkopískových náplavů, dosadba doprovodných porostů či zmiňovaná absence sečení u vybraných ploch, a to právě za účelem podpory přirozené obnovy břehových porostů. Konkrétní zavedení/aplikace prvků přírodě blízké údržby vždy podléhá aktuálnímu vodohospodářskému posouzení dané části upraveného toku.

Úsek č. 3) Bečva u Troubek – od jezu po balvanitý skluz u Rokytnice

- Studie existenci protipovodňových ochranných hrází u upraveného toku Bečvy uvádí. Posouzení vlivu výhledového zrušení ochranných hrází na odtokové poměry je úkolem projektové dokumentace, zde doporučené stavebně technické revitalizace toku. Rozšíření koryta Bečvy je uvažováno na úkor stávajících širokých berem, se současným vymělením kynety, a to při zachování stávajících protipovodňových hrází, kdy celková průtočná kapacita má být zachována či zvýšena.
- Ve studii popsaná revitalizace toku Bečvy není v rozporu se zajištěním protipovodňové ochrany obcí, naopak umožňuje zachování stávajících odsazených hrází. Případné zrušení určitých úseků ochranných hrází je možné, pokud bude jejich funkce nahrazena – např. kruhovým hrázovým systémem chránícím jednotlivé obce (viz Troubky).

Úsek č. 4) Bečva – od balvanitého skluzu Rokytnice po ČOV Přerov

- Dosažení rámcové shody na správě a údržbě toku s přilehlými obcemi a zainteresovanými úřady je nezbytným předpokladem pro možné zpřírodnění Bečvy. Doporučená renaturační opatření mohou být realizována postupně ve vytipovaných úsecích a s dlouhodobým výhledem dosažení konečného stavu (tj. zpřírodněné Bečvy). Jednotlivé prvky či sady renaturačních zásahů (např. břehové výhony, odstranění břehového opevnění) budou povolovány vodoprávním úřadem jako samostatná vodní díla (případně vodohospodářská opatření), jejichž účelem je provedení opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností, právně zde vzniká přirozené koryto vodního toku (viz § 44 odst. 2 zákona o vodách). Tímto způsobem dojde k legálnímu zrušení stávající úpravy toku.

Úsek č. 5) Bečva pod Přerovem – od ČOV Přerov po jez Přerov

- Cílem studií navržené stavebně technické revitalizace Bečvy je zvýšení protipovodňové ochrany města Přerova, tj. především přilehlé průmyslové oblasti (např. Precheza, Dalkia, apod.) a dílčí zpřírodnění řeky s umožněním vnitřního vývoje koryta, tj. jeho stěhované kynety a šterkových náplavů v pevně vymezeném prostoru. Naplnění těchto cílů je možné i při realizaci uvedeného projektu PPO – Přerov pod jezem.
- Výrazné snížení či úplné zrušení stupně v Dluhonicích lze řešit se zabezpečením stabilizace podélného sklonu koryta, jakož i se zachováním profilu pro sledování vodních stavů (tj. funkce limnigrafické stanice).

Úsek č. 6) Bečva v Přerově – od jezu Přerov po Kozlovice

- Studie pro tento úsek popisuje rámcové cíle a principy vedoucí k jeho dosažení. Konkrétní práce „Bečva pro města“, na kterou je rovněž odkazováno bude začleněna mezi podklady ve výstupním CD (případně webová adresa), jež bude připraveno pro pořizovatele/uživatele studie.

Úsek č. 7) Bečva nad Přerovem – od Kozlovic po balvanitý skluz Grymov

- Studie existenci cyklostezky na LB Bečvy uvádí mezi územními limity, a proto je psáno: „*levý břeh bude nadále stabilizován, případně nově místně opevňován a chráněn*“. Pro rozvlnění trasy toku, rozšíření koryta a jeho zpřírodnění se uvažuje s pravobřežním poříčním prostorem.
- Dosažení rámcové shody na správě a údržbě toku s přilehlými obcemi a zainteresovanými úřady je nezbytným předpokladem pro možné zpřírodnění Bečvy. Doporučená renaturační opatření mohou být realizována postupně ve vytipovaných úsecích a ve střednědobém výhledu dosažení konečného stavu (tj. zpřírodněné Bečvy). Jednotlivé prvky či sady renaturačních zásahů (např. břehové výhony, odstranění břehového opevnění) budou povolovány vodoprávním úřadem jako samostatná vodní díla (případně vodohospodářská opatření), jejichž účelem je provedení opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností, právně zde vzniká přirozené koryto vodního toku (viz § 44 odst. 2 zákona o vodách). Tímto způsobem dojde k legálnímu zrušení stávající úpravy toku.

Úsek č. 8) Bečva – od balvanitého skluzu Grymov po balvanitý skluz Osek

- Studie existenci cyklostezky na LB Bečvy uvádí mezi územními limity, avšak polní cestu do této kategorie nezahrnuje. Je zřejmé, že pro plnohodnotné zpřírodnění Bečvy je zapotřebí umožnit rozšíření koryta (se vznikem šterkopískových náplavů a tedy nové nivy) a jeho vývoj alespoň v jednom pobřežním prostoru. Je tak možno zachovat buď cyklostezku, nebo polní cestu (zde připadá v úvahu i přeložka těchto komunikací do náhradní trasy).

Úsek č. 9) Osecká Bečva – zpřírodněný úsek mezi balvanitými skluzy

- Studie pracuje s vymezením úseků dle aktuální říční kilometráže (ve stanovisku uvedené rozmezí ř. km 19,845 – 21.561 je platné před r. 2002), tudíž je daný úsek o několik set metrů delší (v důsledku rozvlnění trasy toku během posledních dvaceti let).
- Pro lokalitu Osecké Bečvy je v současnosti zpracovávána podrobnější studie, tudíž zde navrhovaný management bude projednáván v rámci této práce, i když zásadní východiska a doporučená opatření jsou obsažena již v této studii (viz kap. 10.1.).

Úsek č. 10) Bečva u Oseku n/B. – od skluzu Oldřichov po stupeň Osek

- Stanoviskem zmiňované opravy úseku řeší odstranění povodňových škod na upraveném toku. Nezabývají se již dlouhodobě udržitelným vodohospodářským řešením, jež by zde zamezilo dlouhodobě probíhající dnové erozi a s ní spojené destabilizaci přehloubeného koryta. Další škody proto nastanou při následujících povodních.
- Zda lze (bez rozšíření říčního koryta) stabilizovat úroveň stávajícího dna (či jej dokonce mírně navýšit) je otázkou k diskusi. Zpřírodnění toku ve stávajícím zúženém koridoru oboustranně vedených cyklostezek je však nemožné, proto je zapotřebí levobřežní územní limit přemístit (a nedávno zde vybudovanou cyklostezku přeložit do náhradní trasy).

Úsek č. 11) Bečva mezi stupněm Osek a jezem Osek

- Studie v daném úseku doporučuje ponechání upraveného toku (stávající stav) se zohledněním prvků přírodě blízké údržby říčního koryta. Jejich účelem je dílčí zlepšení ekologického stavu (např. vytváření úkrytových stanovišť pro ryby), proto za zvážení stojí realizace biotechnických objektů z dřevních struktur. Konkrétní zavedení/aplikace prvků přírodě blízké údržby vždy podléhá aktuálnímu vodohospodářskému posouzení dané části upraveného toku.
- Vedle oprav povodňových škod, jež jsou zde nezbytné, je tedy vhodné vybudovat přírodě blízké prvky (např. kotvené stromy, rošty, atd.) ke zvýšení morfologické diverzity koryta.

Úsek č. 12) Bečva u Lipníku n/B. – nad jezem Osek po silniční most

- Studie pro tento úsek popisuje rámcové cíle a principy vedoucí k jeho dosažení. Konkrétní práce „Bečva pro města“, na kterou je rovněž odkazováno bude začleněna mezi podklady ve výstupním CD (případně webové adrese), jež bude připraveno pro pořizovatele/uživatele studie.
- Doporučený způsob stavebně technické revitalizace toku představuje přebudování koryta do cílového stavu, jež umožňuje rozdvojení toku (s vytvořením ostrova) či vytvoření štěrkové pláže, a to i úseku toku ovlivněném vzdušným s pohyby ledochodů k Oseckému jezu.

Úsek č. 13) Bečva u Škrabalky – od silničního mostu po dolní balvanitý skluz u Týna n/B.

- Studií doporučená renaturační opatření počítají s odstraněním břehového opevnění ve vybraných úsecích, tudíž jeho zachování je možné a potřebné tam, kde je zapotřebí bránit břehové erozi (viz vymezené územní limity).

Úsek č. 14) Bečva u Týna n/B. – úsek mezi balvanitými skluzy

- Studie uvádí intravilán obce Týnu n/B. (včetně cyklostezky na LB) mezi územní limity.
- Studie pro tento úsek doporučuje přírodě blízkou revitalizaci, případně i cestu stavebně technické revitalizace, kdy je navrhováno využití pravobřežního poříčního prostoru. Naopak levý břeh má být i chráněn, a to i zesílením současného opevnění. (Pozn. na str. 81 je omylem psáno „odtěžení levobřežního pásu“, avšak zamýšleno bylo pravobřežní území podél Bečvy).
- Umožnění existence břehových porostů (v průtočném profilu) je uvedeno u dílčích cílů, avšak doporučený návrh se týká budování břehových výhonů podporující rozšíření koryta (tj. zvýšení průtočné kapacity) do pravobřežního poříčního prostoru. Širší řečiště je průchozí i pro chod ledů a obecně vede ke snížení povodňových hladin.

Úsek č. 15) Bečva u Familie – zpřirodněný úsek mezi balvanitými skluzy

- Studie pro tento úsek doporučuje přírodě blízkou revitalizaci toku, jež je založena na využití biotechnických objektů (břehové výhony, proudové rozražeče), které podporují a usměrňují vývoj říčního koryta. Převážná část úseku je vedena jako přirozené koryto vodního toku (viz § 44 odst. 2 zákona o vodách). Stanovisko na podaný návrh nereaguje.
- Zpřirodněné koryto Bečvy v horní části zájmového úseku je vytipováno pro navrácení štěrku vytěženého z řeky zpět do toku. Na Bečvě se vyskytují úseky, v kterých je nutné odtěžovat vzniklé nánosy a štěrkové náplavy (např. vzduté úseky toku v intravilánech měst, podjezí, apod.) a taktéž i lokality, kde je vhodné štěrkové zásoby doplňovat zpět do toku (např. zpřirodněné úseky s rozšířeným korytem), neboť obecně je přirozený chod štěrku na Bečvě negativně antropogenně ovlivněn.
- Navrhované zpřirodnění výústní trati toku Jezernice je ve studii podáno variantně, přičemž druhý způsob počítající s vybudováním nového koryta Jezernice zachovává průjezdnost podél Bečvy, kdy *„křížení toku s polní cestou je možné vybavit brodem a lávkou, případně mostkem“* (str. 116).

Úsek č. 16) Bečva pod Hranicemi – od balvanitého skluzu Slavíč po jez Hranice

- Studie ve stanovisku podané připomínce vyhovuje již ve svém návrhu přírodě blízké revitalizace, kdy vývoj toku má být směřován do pravobřežního pořičního prostoru a levý břeh (včetně cyklostezky) je chráněn. Osada Rybáře a zdejší lávka jsou zahrnuty v územních limitech, jež je třeba respektovat (viz i výkresová část studie s vymezením územních zón).

Úsek č. 17) Bečva v Hranicích a Teplicích n/B. – od jezu po balvanitý práh

- Studie pro tento úsek popisuje rámcové cíle a principy vedoucí k jeho dosažení. Konkrétní práce „Bečva pro města“, na kterou je rovněž odkazováno bude začleněna mezi podklady ve výstupním CD (případně webové adrese), jež bude připraveno pro pořizovatele/uživatele studie. Lze předpokládat, že studií doporučený způsob stavebně technické revitalizace městského úseku toku bude ideově (např. zpřístupnění nábřeží lidem) v souladu s probíhajícími i připravovanými záměry zmíněnými ve stanovisku.

Úsek č. 18) Bečva nad Teplicemi n/B. – od balvanitého prahu po pravobřežní přítok potoka

- Ve stanovisku uvedené limity dopravní infrastruktury (souběh železnice s tokem, silniční most) studie ve svém návrzích zohledňuje.
- Studie pro tento úsek doporučuje stavebně technickou revitalizaci toku, jejíž návrh jde nad záměr uvedené akce PBPPPO: „Bečva, km 41,91 – 42,37 – revitalizace toku, Ústí“. Liší se zejména v pozornosti zaměřené na stávající tok Bečvy, kde je navrženo rozšíření jejího koryta do levobřežního prostoru. Dále pak v podání strategického návrhu na vybudování lapače plavené dřevní hmoty. Tento objekt je možné situovat v trase nad silničním mostem, aby tak pro odlehčení povodňových průtoků mohl využít myšlenku výše uvedené akce PBPPPO (tj. vytvoření povodňového průlehu v trase původního meandru Bečvy).

Úsek č. 19) Bečva u Černotína a Skaličky – od přítoku bezejmenného potoka po jez Černotín

- Studie i stanovisko referují o probíhajících/dokončených akcích PBPPPO: „Bečva, km 42,480 – 44,135, revitalizace toku Černotín“ a „Bečva, km 44,135 – 44,855, revitalizace toku Skalička“.

Úsek č. 20) Bečva – nad jezem Černotín v souběhu s železniční tratí

- Studie zdůrazňuje nutnost (trvale) zajistit stabilitu pravého břehu Bečvy, na kterém je situováno drážní těleso. V daném úseku se doporučuje ponechání upraveného toku (stávající stav) se zohledněním prvků přírodě blízké údržby říčního koryta. Konkrétní aplikace prvků přírodě blízké údržby, zde pouze návrh na ponechávání šterkopískových náplavů při levém břehu, vždy podléhá aktuálnímu vodohospodářskému posouzení dané části upraveného toku.
- Stanovisko upozorňuje, že jez Černotím (pozn.: stávající stav je torzem objektu) je ve vlastnictví soukromé osoby a jeho vlastník plánuje zprovoznění náhonu pro pohon MVE v Černotíně. Případné provozování MVE v Černotíně způsobí derivaci významného úseku toku, na jehož ekologickou obnovu vynaložil stát stovky miliónů korun.
- Není zcela zřejmé k čemu se ve stanovisku uvedený nesouhlas vztahuje, když pro daný úsek není navrhována změna stavu. Předmětný úsek není přímo dotčen plánovanou výstavbou VD Skalička, a to v žádné z prověřovaných variant. Výhledovým územním limitem je blízká hráz bočního poldru, proto i z tohoto důvodu je studií doporučeno zachování stávajícího stavu, tedy upraveného toku Bečvy.

Úsek č. 21) Bečva pod Miloticemi – zpřírodněný úsek

- Zájmový úsek je v případě přehradních variant VD Skalička křížen hrází nádrže, kdežto vedení hrází boční nádrže/poldru se mu vyhybá (pozn. i z tohoto důvodu je studií preferována var. bočního poldru).
- Studie doporučuje (do doby realizace VD Skalička) ponechat úsek bez antropogenních zásahů (tj. volnému vývoji). V případě realizace bočního poldru bude nutné stabilizovat břehovou erozi na levé straně toku, a to přírodě blízkým způsobem (biotechnická opevnění – břehové výhony, spící opevnění).

Úsek č. 22) Bečva podél bočního poldru Skalička

- Studie zde principiálně přebírá řešení z práce: „Bečva - přírodě blízká protipovodňová opatření a obnova přirozené hydromorfologie toku a nivy v úseku ř. km 42,0 (Teplice nad Bečvou) až ř. km 57,0 (Lhotka nad Bečvou)“ (zprac. Sdružení Pöyry-Fontes, 05/2013), jejímž zadavatelem je Povodí Moravy, s.p. (podrobněji viz vypořádání připomínky č. 2).

Úsek č. 23) Bečva pod Choryní – zpřírodněný úsek mezi balvanitými skluzy

- Z hlediska ochrany přírody se jedná o nejcennější úsek Bečvy (společně s Oseckou Bečvou), který by měl chráněn v rámci národní přírodní rezervace (NPR). V dolním úseku, který je souběžný s chatovou oblastí na pravém břehu, nejsou navrhovány žádné zásahy. Velký balvanitý skluz (pod ústím Juhyně) představuje významný spádový objekt (migračně prostupný), který návrhy studie respektují. Řešení majetkových vztahů, jež umožní nekonfliktní samovolný vývoj Bečvy, je žádoucí a lze je vhodně spojit s vyhlášením NPR (tj. uskutečnit výkupy pozemků).
- Zásahy do velkého balvanitého skluzu nejsou ve studii navrhovány. Prioritní renaturační opatření v horním úseku „Bečvy pod Choryní“, tj. dva levobřežní výhony a středový rozražeč, jsou lokalizovány v dostatečném odstupu od tohoto objektu a jejich účelem je podpora vývoje Bečvy do pravobřežního poříčního prostoru.

Úsek č. 24) Bečva u Choryně – od balvanitého skluzu po vedení VVN

- Veškeré ve stanovisku uvedené podmínky, tj. zachování opevnění břehů u objektů skluzů a silničního mostu, jakož i trvalá stabilizace levého břehu s přísazenou ochrannou hrází, studie ve svých doporučeních a návrzích již respektuje. Přírodě blízká revitalizace toku, případně i stavebně technická revitalizace toku, využívá pro zpřírodnění Bečvy stávající koryto a navazující pravobřežní poříční prostor.

Úsek č. 25) Bečva u Lhotky n/B – od křížení toku s VVN po jez Juřinka I

- Studie nenavrhuje rozvolnění Bečvy v celém tomto úseku, nýbrž doporučuje uplatnění renaturačních prvků (břehové výhony, středové rozražeče), které podpoří levobřežní vývoj toku, a to pouze v části zájmového úseku (tj. od křížení toku v VVN po samotu Za Vodou). Dále je doporučena přírodě blízká údržba toku zaměřená na ochranu povodňově renaturovaného úseku „Bečva u Lhotky“ a významného šterkového náplavu s přílehlým brodem nad lávkou „Za Vodou“.
- Samota „Za Vodou“ s lávkou přes Bečvu je zahrnuta v územních limitech. Případná stavebně technická revitalizace toku v úsek Bečvy mezi lávkou a stupněm Juřinka I musí být řešena v návaznosti na úsek č. 26.

Úsek č. 26) Bečva u Valašského Meziříčí – od jezu Juřinka I po soutok (Bečev)

- Studie v předmětném úseku nenavrhuje rozvolnění Bečvy cestou přírodě blízké revitalizace (s využitím renaturačních prvků), ale doporučuje stavebně technickou revitalizaci toku, a to právě pro množství územních a stavebních limitů v oblasti. Cílem revitalizace by bylo umožnění usměrněného vývoje toku v pevně daném a nepřekročitelném územním koridoru (vývoj stěhované kynety, ukládání šterkových náplavů – vše v širokém řečišti s opevněnými břehy). Akce je v rámci priorit zařazena do kategorie C) s realizací nad 20 let.
- Zásahy do stupňů Juřina I, II a III jsou uvedeny pro vzájemnou vazbu řešení jejich migrační prostupnosti a revitalizace toku Bečvy, kdy snížení výšky objektů je příznivé pro oba cíle. V rámci komplexní stavebně technické revitalizace toku lze stabilizovat spádové poměry řešeného úseku Bečvy.
- Případné využití hydroenergetického potenciálu stupňů Juřinka I a II je odvislé i do zajištění migrační prostupnosti těchto objektů, jež je ideálně spojena s revitalizací toku s obnovou spádových poměrů. Z tohoto pohledu se vybudování MVE na těchto lokalitách jeví jako poměrně nevhodné.
- Studie se zabývala pouze výustní tratí toku Loučka, která se přimyká k údolnímu svahu, především však přímo spádovým objektem nad zaústěním tohoto přítoku do Bečvy.

Podklady z platných plánů dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu jsou nám známy, a to pro všechny uvedené vodní útvary. Předložená studie cíle a záměry z předmětných listů opatření, které jsou jen velmi stručně definovány (viz např. „Provedení opatření umožňujících další přirozený vývoj úseků vzniklých v důsledku povodně 1997, včetně dořešení majetkoprávních a správních vztahů. Migrační zprostupnění všech tří příčných staveb (stupeň Osek - ř. km 24,200/24,401, jez Osek - ř. km 24,666/24,886 a jez Hranice - ř. km 38,300).“ nebo také „Bečva - přírodě blízká protipovodňová opatření a obnova přirozené hydromorfologie toku a nivy v úseku ř. km 42,000 (Teplice nad Bečvou) až ř.km 57,000 (Lhotka nad Bečvou)“ dále variantně rozvíjí a pracuje s nimi, pokud již nejsou (ve výjimečných případech) uskutečněny (viz rybochod na jezu Hranice či PB PPO a revitalizace Bečvy u Černotína a Skaličky).

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že studii se podařilo naplnit svůj cíl, kterým je „... podat návrh opatření, která povedou k podpoře reprodukce vodních organismů a obnově oživení řeky Bečvy a obecně ke zvýšení ekologické stability ...“ a „Studie bude podkladem pro přípravu a realizaci krátkodobých opatření pro zlepšení ekologického stavu ekosystému řeky Bečvy, která budou mít za cíl okamžitou podporu samovolné obnovy ekosystému toku po vytrávení kyanidy z podzimu 2020 a dále pro koncepční opatření dlouhodobého charakteru.“ (str. 2). Studie tak uvedenému cíli slouží jako relevantní podklad k jeho naplnění, v tom se stanoviskem Povodí Moravy s.p. shodujeme.

S pozdravem

lukáš krejčí

RNDr. Lukáš Krejčí, Ph.D.
předseda